

**การศึกษาและพัฒนาศิลปหัตถกรรมผ้าทอลายโบราณบ้านผาทัง
เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าจังหวัดอุทัยธานี ประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร**
สุจินันท์ ดาวเดือน^{1,*}

**The Study on the Development of Woven Cloth with Antique Pattern into
Table-cloth Set Handicraft as Commercial Products at Pa Tang Village in
Uthai Thani Province**
Sujinan dawdean^{1,*}

¹คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹Faculty of mass communication Technology Rajamangala University of Technology Thanyaburi

* Corresponding author E-mail address: aoa1999@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของศิลปหัตถกรรมผ้าทอพื้นเมืองบ้านผาทัง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้า จังหวัดอุทัยธานี เพื่อออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร โดยนำผ้าทอพื้นเมืองบ้านผาทังมาพัฒนาเข้ากับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้ที่สนใจสินค้า และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าจังหวัดอุทัยธานี ประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร ที่ผู้วิจัยออกแบบและพัฒนาขึ้นใหม่ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ผลิตนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

ผลการวิจัยพบว่าพบว่ามี (1) กลุ่มทอผ้าบ้านผาทังมีปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ผ้าทอยังขาดการพัฒนาให้แพร่หลายเท่าที่ควรเนื่องจากข้อจำกัดในการออกแบบและคุณภาพที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การขาดความรู้และทักษะในการปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ การขาดแคลนเงินทุน และการบริหารจัดการกลุ่มยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นสมาชิกกลุ่ม จึงมีความต้องการพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น (2) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามด้านความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการศึกษาข้อมูล 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1. ศึกษาความต้องการในการออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ชุดบนโต๊ะอาหาร

ประกอบด้วย ผ้าปูโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้าเช็ดปาก และผ้ารองแก้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปกำหนดแนวความคิดในการออกแบบ การออกแบบชุดบนโต๊ะอาหารใช้โทนสีน้ำตาลทั้งหมด ลวดลายที่ใช้ทางผู้วิจัยนำเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าทอลายโบราณซึ่งมีลักษณะเด่นของลวดลายผ้าทอ และต้องการอนุรักษ์ลวดลายผ้าทอโบราณ และนำลายผ้าทอลายโบราณมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวผลิตภัณฑ์ ลวดลายผ้าทอชุดบนโต๊ะอาหารมี 4 ลาย คือ ลายพญานาคล้อมเพชร ลายสร้อยสา ลายพญานาคล้อมเพชรเล็ก และลายช้างกระแต ทางผู้วิจัยได้นำโทนสีและลวดลายผ้าทอดังกล่าวมาออกแบบชุดบนโต๊ะอาหารดังนี้

- 1.ผ้าปูโต๊ะ ลักษณะของผ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 1.80 x 100 ซม. มีลวดลายตรงกลาง และโดยรอบผืนผ้า
- 2.ผ้ารองจาน ลักษณะของผ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 30 x 45 ซม. มีลวดลายโดยรอบ
- 3.ผ้าเช็ดปาก ลักษณะของผ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 30 x 45 ซม. มีลวดลายโดยรอบ เป็นผ้า ซับน้ำได้ดี ไม่ลื่น เพื่อให้สามารถพับเป็นรูปต่าง ๆ วางบนโต๊ะอาหารเป็นการประดับโต๊ะ
- 4.ผ้ารองแก้ว ลักษณะของผ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 11 x 11 ซม. มีลวดลาย โดยรอบเป็นผ้าไม่ลื่น

ระยะที่ 2. ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลงานออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ

ออกแบบชุดบนโต๊ะอาหาร 2 แบบ นำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วย ผู้ผลิต 14 คน ผู้เชี่ยวชาญ 6 คน และผู้สนใจสินค้า 100 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบที่ได้รับเลือก คือ แบบที่ 1 โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยรวมในระดับมาก

คำสำคัญ : ผ้าทอลายโบราณบ้านผาทัง; ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้า; ชุดบนโต๊ะอาหาร

Abstract

This research aims of the study. To study the characteristics of local native arts and crafts Textile Ban Pha Tang. The information to be used in product development, craft goods. Uthai Thani Province. To design and develop a set of products, handicraft products, tableware. By the local textile Ban Pha Tang develop products with craft products, dinnerware set. To meet the needs of target groups. And to evaluate the satisfaction from manufacturers. Those interested in product. And experts. To form products with craft products, Uthai Thani. Set of tableware. The research design and develop new To guide the manufacturer can be used to advantage.

The results showed that showed that (1) Ban Pha Thang Textile Group. Concerned about the lack of textile products to develop as widely as it could be limitations in the design and quality is not consistent with market demand. Lack of knowledge and skills to improve product development. The lack of capital. And management groups are not effective enough. So group members. It requires knowledge and skills up (2) instruments used were the interviews and questionnaires on satisfaction from the sample. Operation of two data phases.

Phase 1. Education needs in product design, pattern dinnerware set. Includes tablecloth fabric mat and cloth napkins Coaster. Analysis by percentage. And the analysis data to determine the concept design. Dinnerware set designed to tone brown all The research design used in the unique woven pattern that is characterized by its traditional textile designs. And want to preserve traditional woven patterns. And the traditional pattern woven designs to add value to the product. Woven pattern dinnerware set is the fourth pattern pattern Diamond Necklace Sa Naga Naga Diamond pattern small And designs next gong. The author has brought color and pattern woven design kit is based on the following table.

1. Tablecloth fabric characteristics of a rectangular size patterned 1.80 x 100 cm in the middle. And around the cloth.

2. Napery nature of the cloth rectangle size is 30 x 45 cm pattern around.

3. Characteristic of cloth napkins are rectangular size 30 x 45 cm surrounded by a patterned cloth mop water well is not slippery so they can form different layers are placed on a table decorated table.

4. Cloth Coaster features a square of fabric size 11 x 11 cm pattern around Fabric is not smooth.

Phase 2. Assess satisfaction towards the product design. The research was conducted. Set design for the dining room table to ask two samples consist of 14 persons expert produced six people and goods like 100 results found. Form to be selected is an effective way to evaluate the satisfaction level is average and very.

Keywords: traditional pattern woven Ban Pha Tang; handicraft products; goods set on the table

บทนำ

จากนโยบายของรัฐบาลที่จะทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อ 4 ปีที่ผ่านมาว่า ทำอย่างไรจะสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ให้มีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก รัฐบาลจึงกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจใหม่โดยมองภาพอย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายที่จะรักษาไว้ซึ่งการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยอย่างมีคุณค่า เน้นความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า สร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทันภายใต้เศรษฐกิจแบบเสรี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เป็นแผนที่ได้อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงในระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อนำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพทั้งเศรษฐกิจสังคมและการเมือง สามารถพึ่งตนเอง (กรมการพัฒนาชุมชน 2545:1)

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2535 : 29) กล่าวว่างานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านจะมาจากชีวิตจิตใจของกลุ่มคนที่แสดงออกให้เห็นถึงพื้นฐานของชีวิต ขนบประเพณี ความเชื่อ และวัฒนธรรม โดยที่อาจจะสนองความเชื่อเพื่อความสุขทางจิตใจ หรือเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน เพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนกันภายในชุมชน ศิลปะประเภทนี้จึงมีลักษณะเฉพาะถิ่นของตนเอง

การดำเนินการแผนพัฒนาสร้างรายได้เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจระดับรากหญ้า มีแนวความคิดที่ทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนสร้างรายได้ โดยต้องมีมุมมองที่แปลกไปจากเดิม ให้คนในชุมชนรู้จักจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่เดิมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทักษะฝีมือ ธรรมชาติ ความสงบสุข วิถีชีวิต พืชผักเกษตร ฯลฯ มาทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคตจึงเกิดเป็นโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (คณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ 2545 : คำนำ)

รัฐบาล ให้ความสำคัญต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเจริญและยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชนบทให้ดีขึ้น อุทัยธานีเป็นเมืองที่มีหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์ของกรมศิลปากรยืนยันไว้ว่าเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ เมื่อประมาณ 300 ปี มาแล้วโดยพบหลักฐานยืนยันในหลายพื้นที่ เช่น โครงกระดูก เครื่องมือกระเทาะ จานหินกรวด ภาพเขียน ภาพก่อนประวัติศาสตร์บนหน้าผา (เขาปลาร้า) เป็นต้น นอกจากนั้นอุทัยธานียังเป็นจังหวัดที่มีสภาพธรรมชาติและภูมิประเทศที่สวยงามและมีความสำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะผ้าทอลายโบราณของจังหวัดอุทัยธานีอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานีในปัจจุบัน

การผลิตผ้าทอลายโบราณของจังหวัดอุทัยธานี ยังดำเนินการให้ระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการผลิตในรูปของกลุ่มอาชีพเพื่อรวมตัวกันผลิตและจัดตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งภายในจังหวัดต่างจังหวัดและตลาดต่างประเทศ กลุ่มทอผ้าบ้านผาตั้งตั้งอยู่ที่บ้านผาตั้ง ตำบลห้วยแห้ง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีครัวเรือนประชากร 1,050 คน อาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรม เช่น ทำไร่มันสำปะหลัง ไร่อ้อย ไร่ข้าวโพด มีกลุ่มอาชีพเสริมคือ การทอผ้า การแปรรูปถนอมอาหาร ซึ่งกรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุน การอนุรักษ์วัฒนธรรมการทอผ้าหมู่บ้านผาตั้ง โดยคุณทองลี และผู้ใหญ่วัช ภูริผล เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2539 แต่เดิมนั้นการทอผ้าเกือบจะสูญหายไปจากหมู่บ้านลาวครั้ง แต่เนื่องจากอาชีพทางการเกษตรกรรมนั้นมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ สังคมเกิดปัญหาการตกงาน คนในหมู่บ้านใช้เวลาว่างไปในทางอบายมุขต่าง ๆ เช่น ตีหมเหล้า เล่นการพนัน คุณทองลี และผู้ใหญ่วัช ภูริผล ได้รวมกลุ่มทอผ้า โดยส่งผลผลิตมาที่บ้านคุณทองลี เพื่อจำหน่าย ต่อมาประชาสงเคราะห์จังหวัดได้ให้ความช่วยเหลือด้านทุนหมุนเวียน โดยสมาชิกในกลุ่มจะเป็นผู้ผลิต ในการรวมกลุ่มทอผ้านั้นนับว่ามีประโยชน์ต่อชาวบ้านเป็นอย่างมาก เพราะทำให้ชาวบ้านมีอาชีพมีรายได้เดือนละ 2,000-3,000 บาท

การดำเนินการแผนพัฒนาสร้างรายได้เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจระดับรากหญ้ามี่แนวความคิดที่ทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนสร้างรายได้ โดยต้องมีมุมมองที่แปลกไปจากเดิม ให้คนในชุมชนรู้จักจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่เดิมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทักษะฝีมือ ธรรมชาติ ความสงบสุข วิถีชีวิต พืชผักเกษตร ฯลฯ มาทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคตจึงเกิดเป็นโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (คณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบลหนึ่ง

ผลิตภัณฑ์แห่งชาติ 2545 : คำนำ) รัฐบาล ให้ความสำคัญต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเจริญและยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชนบทให้ดีขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาศิลปหัตถกรรมผ้าทอลายโบราณบ้านผาตั้ง เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าจังหวัดอุทัยธานี ประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร ที่ใช้งานในห้องอาหาร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยการปรับตัวงานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอบ้านผาตั้งให้เข้ากับตลาดในปัจจุบัน คือความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งยัง สืบสานงานศิลปกรรมและทำให้ศิลปหัตถกรรมผ้าทอสามารถดำรงอยู่ได้ รวมถึงเป็นการสร้างอาชีพให้กับแรงงานในท้องถิ่นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.ศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของศิลปหัตถกรรมผ้าทอพื้นเมืองบ้านผาตั้งและกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากผ้าทอบ้านผาตั้ง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าจังหวัดอุทัยธานี
- 2.เพื่อออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าจังหวัดอุทัยธานี ประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร โดยนำผ้าทอพื้นเมืองบ้านผาตั้ง มาพัฒนาเข้ากับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- 3.เพื่อประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้สนใจสินค้า และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าจังหวัดอุทัยธานี ประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร ที่ผู้วิจัยออกแบบและพัฒนาขึ้นใหม่ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ผลิตนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.กลุ่มทอผ้าบ้านผาตั้ง ต.ห้วยแห้ง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี ได้แนวทางการพัฒนารูปแบบผ้าทอสำหรับตกแต่งห้องอาหาร เป็นธุรกิจจากภูมิปัญญาสืบทอดเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี
- 2.กลุ่มทอผ้าบ้านผาตั้ง ต.ห้วยแห้ง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี ได้ชุดบนโต๊ะอาหารสำหรับตกแต่งห้องอาหารที่สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และสนองตอบความต้องการของผู้บริโภค
- 3.ผลงานที่สามารถถ่ายทอดสู่ชุมชน หรือหน่วยงานที่สนใจ สามารถนำไปพัฒนาเป็นอาชีพเสริมในครอบครัว หรือพัฒนาเป็นสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่นได้

วิธีดำเนินการวิจัย

โดยกำหนดขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

กลุ่มผู้ผลิต คือ กลุ่มทอผ้าฝ้ายพื้นเมืองลายโบราณบ้านผาตั้ง ผู้ผลิตงานทอผ้าบ้านผาตั้ง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี ที่มีประสบการณ์ทางการผลิตไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 14 คน

กลุ่มผู้สนใจสินค้า คือ ผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าทอบ้านผาตั้ง จำนวน 100 คน

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ที่มีความรู้เฉพาะด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอรวมถึงผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมดจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประกอบการศึกษาและวิจัย จำนวน 2 ชุดได้แก่

แบบสอบถามชุดที่ 1 มีดังนี้

1.1 แบบสอบถามด้านความต้องการด้านการออกแบบของผู้ผลิต ชุดบนโต๊ะอาหาร

พร้อมภาพจำลอง (Simulation)

1.2 แบบสอบถามด้านความต้องการด้านการออกแบบของผู้ที่สนใจสินค้า ชุดบนโต๊ะอาหาร พร้อมภาพจำลอง (Simulation)

แบบสอบถามชุดที่ 2 มีดังนี้

2.1 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์พร้อมภาพจำลอง (Simulation)

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ผลิต ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์พร้อมภาพจำลอง (Simulation)

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่สนใจสินค้า ที่มีต่อผลิตภัณฑ์พร้อมภาพจำลอง (Simulation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปข้อมูลนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้า ประเภทชุดบนโต๊ะอาหารผู้วิจัยนำข้อมูลที่ไดจากการใช้เครื่องมือดังกล่าวมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และทำการหาค่าเฉลี่ยของข้อมูลเพื่อทำการสรุปหาค่าร้อยละ

การดำเนินการออกแบบ

1. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลเพื่อการออกแบบชุดบนโต๊ะอาหาร

- ศึกษารูปแบบลวดลายผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั้ง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี
- ศึกษาที่มาข้อมูลของผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั้ง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี
- ศึกษาขนาดและการออกแบบแบบชุดบนโต๊ะอาหาร

2. ขั้นตอนการออกแบบ

- ออกแบบชุดบนโต๊ะอาหาร (แบบ ก) จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
- ออกแบบชุดบนโต๊ะอาหาร (แบบ ข) จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

3. นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความคิดเห็นในรูปแบบ ความเหมาะสม สี และความสวยงาม ให้ข้อเสนอแนะในการออกแบบชุดบนโต๊ะอาหาร

- ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการทอผ้า จำนวน 6 คน
- ออกแบบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปออกแบบชุดบนโต๊ะอาหาร

4. นำเสนอผู้ผลิต และผู้ที่สนใจสินค้า เพื่อประเมินความพึงพอใจในรูปแบบ ความเหมาะสม สี และความสวยงาม ให้ข้อเสนอแนะในการออกแบบชุดบนโต๊ะอาหาร

- ผู้ผลิต จำนวน 14 คน และผู้ที่สนใจสินค้า จำนวน 100 คน
- สรุปผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม
- เมื่อได้รูปแบบจึงนำไปผลิต โดยให้กลุ่มทอผ้าบ้านผาทั้งเป็นผู้ผลิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์และบรรยายสรุปเป็นลักษณะการเขียนบรรยาย โดยอ้างอิงหลักทางทฤษฎีมาทำการวิเคราะห์เป็นเรื่อง ๆ ตามหัวข้อ ต่อไปนี้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ผลิต ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์

1. แบบสอบถามความต้องการด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าของผู้ผลิต
2. แบบสอบถามความต้องการด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าของผู้ที่สนใจสินค้า
3. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์
4. การออกแบบร่าง
5. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอชุดบนโต๊ะอาหารต้นแบบ
6. การวิเคราะห์ข้อมูลทางการออกแบบ
7. แบบประเมินความพึงพอใจด้านการผลิต ของผู้ผลิตต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์
8. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่สนใจสินค้า ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่สนใจสินค้าที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ (N = 100)

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
1.	เพศ		
	1.1 ชาย	38	38
	1.2 หญิง	62	62
2.	กลุ่มอายุ		
	2.1 20-25 ปี	24	24
	2.2 25-30 ปี	22	22
	2.3 30-35 ปี	16	16
	2.4 35-40 ปี	22	22
	2.5 40 ปีขึ้นไป	16	16
3.	อาชีพ		
	3.1 แม่บ้าน	25	25
	3.2 รับราชการ	24	24
	3.3 ทำงานเอกชน	21	21
	3.4 ประกอบอาชีพส่วนตัว	30	30
4.	รูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายโบราณประเภทชุดบนโต๊ะอาหารที่ ชอบ		
	4.1 แบบ (1)	75	75
	4.2 แบบ (2)	25	25

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้ที่สนใจสินค้าด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมสินค้า ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ แบบที่ 1 โดยรวม (N = 100)

ลำดับที่	ความคิดเห็น	N=100		ระดับ ความคิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
	ผ้าปูโต๊ะ			
1	ความพึงพอใจต่อลวดลายและรายละเอียดต่าง ๆ ของผ้าปูโต๊ะ	3.85	.69	มาก
2	ความพึงพอใจต่อสีของลวดลายผ้าปูโต๊ะ	3.73	.76	มาก
3	ความพึงพอใจต่อสีพื้นของผ้าปูโต๊ะ	3.80	.78	มาก
4	ความพึงพอใจต่อสีส่วนรวมของผ้าปูโต๊ะ	3.78	.75	มาก
5	ความพึงพอใจต่อความสวยงามของผ้าปูโต๊ะ	3.93	.74	มาก
	รวม	3.82	.74	มาก
	ผ้ารองจาน			
1	ความพึงพอใจต่อลวดลายและรายละเอียดต่าง ๆ ของผ้ารองจาน	3.80	.75	มาก
2	ความพึงพอใจต่อสีของลวดลายผ้ารองจาน	3.81	.85	มาก
3	ความพึงพอใจต่อสีพื้นของผ้ารองจาน	3.68	.71	มาก
4	ความพึงพอใจต่อสีส่วนรวมของผ้ารองจาน	3.64	.75	มาก
5	ความพึงพอใจต่อความสวยงามของผ้ารองจาน	3.77	.66	มาก
	รวม	3.74	.74	มาก
	ผ้าปูโต๊ะ			
1	ความพึงพอใจต่อลวดลายและรายละเอียดต่าง ๆ ของผ้าเช็ดปาก	3.64	.80	มาก
2	ความพึงพอใจต่อสีของลวดลายผ้าเช็ดปาก	3.62	.87	มาก
3	ความพึงพอใจต่อสีพื้นของผ้าเช็ดปาก	3.71	.76	มาก
4	ความพึงพอใจต่อสีส่วนรวมของผ้าเช็ดปาก	3.60	.79	มาก
5	ความพึงพอใจต่อความสวยงามของผ้าเช็ดปาก	3.71	.69	มาก
	รวม	3.66	.78	มาก
	ผ้ารองแก้ว			
1	ความพึงพอใจต่อลวดลายและรายละเอียดต่าง ๆ ของผ้ารองแก้ว	3.93	.71	มาก
2	ความพึงพอใจต่อสีของลวดลายผ้ารองแก้ว	3.96	.80	มาก
3	ความพึงพอใจต่อสีพื้นของผ้ารองแก้ว	3.74	.71	มาก
4	ความพึงพอใจต่อสีส่วนรวมของผ้ารองแก้ว	3.78	.79	มาก
5	ความพึงพอใจต่อความสวยงามของผ้ารองแก้ว	3.86	.75	มาก
	รวม	3.85	.75	มาก

จากตารางที่ 2 ประเมินความพึงพอใจจากผู้สนใจสินค้า ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ แบบที่ 1 ของชุดบนโต๊ะอาหาร ทางผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ในด้านต่างๆไปออกแบบ เช่น ลวดลายผ้าทอโบราณ สีของลวดลายผ้าทอ และสีของชุดบนโต๊ะอาหารมาใช้ในการออกแบบและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าชุดบนโต๊ะอาหาร แบบที่ 1 มีดังนี้

ผ้าปูโต๊ะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

ผ้ารองจานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

ผ้าเช็ดปากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

ผ้ารองแก้วมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

ที่มาของสีผ้าทอ

สีที่เลือกใช้ได้จากแบบสอบถามความต้องการด้านการออกแบบจากกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้สนใจสินค้า ทางผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามได้เป็นกลุ่มสีน้ำตาล เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดด้านการออกแบบ เพราะสีที่นำมาใช้จะทำให้เกิดเย็นตาเหมาะที่จะใช้เป็นชุดบนโต๊ะอาหาร เพื่อให้สามารถเข้ากับการตกแต่งห้องอาหารได้สะดวก

ที่มาของลวดลายผ้าทอลายโบราณ

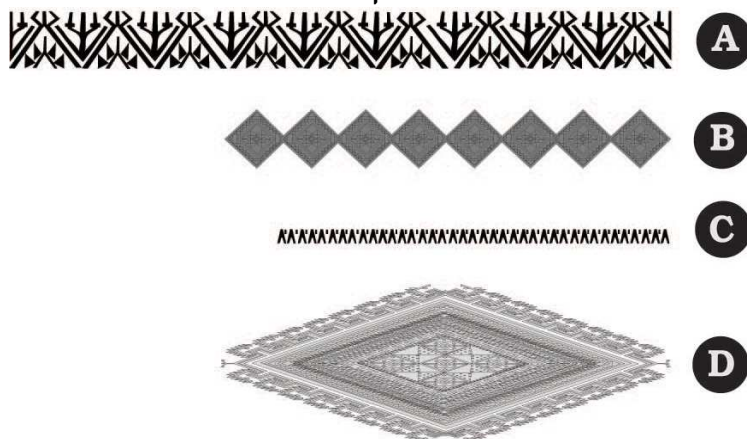
ทางผู้วิจัยได้นำศิลปหัตถกรรมเฉพาะถิ่นของผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั้ง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี มาเป็นแนวทางในการออกแบบ ทางผู้วิจัยได้ศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และกระบวนการผลิตผ้าทอเพื่อนำมาสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับชุมชนบ้านผาทั้ง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี

ทางผู้วิจัยได้นำแนวทางในการออกแบบชุดบนโต๊ะอาหาร โดยใช้ลวดลายผ้าทอลายโบราณที่ใช้ในงานวิจัยดังนี้

- 1.ลายสร้อยสา (A)
- 2.ลายพญานาคล้อมเพชรเล็ก (B)
- 3.ลายช้างกระแต (C)
- 4.ลายพญานาคล้อมเพชร (D)

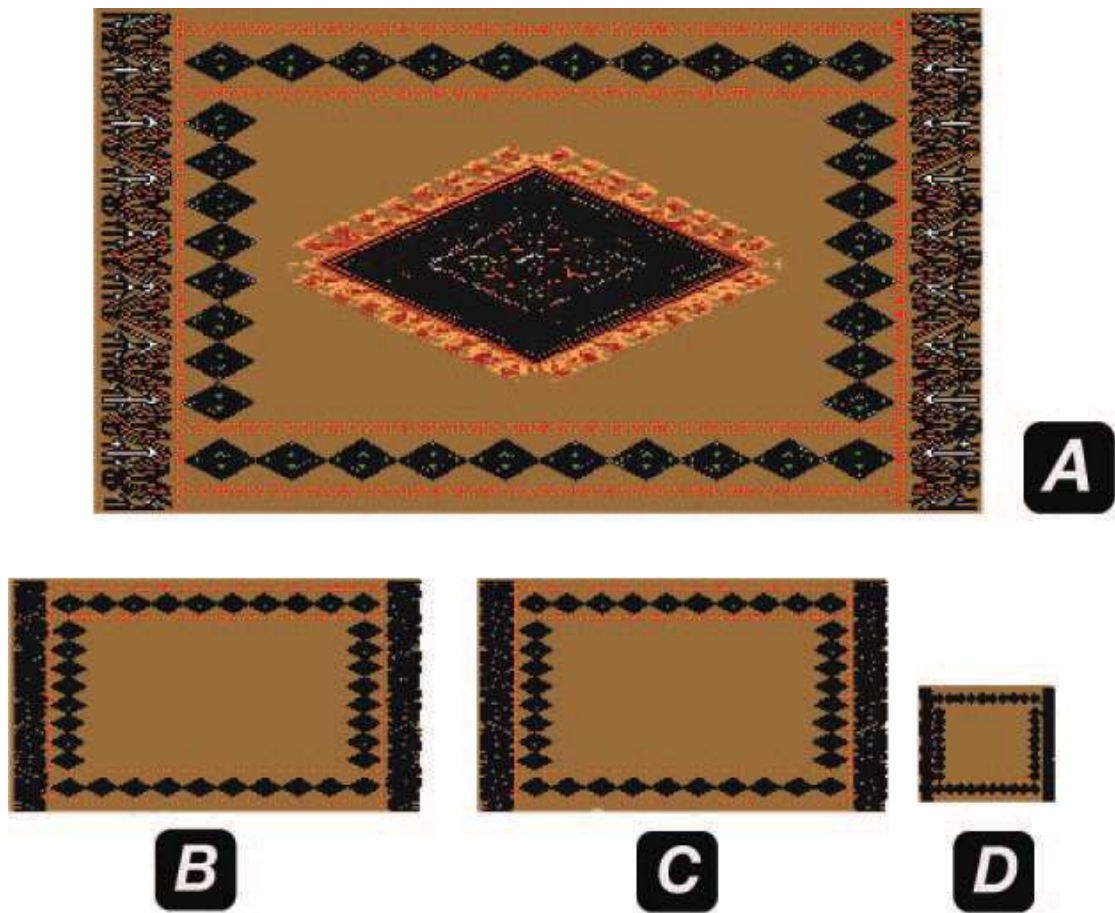
ลวดลายผ้าทอโบราณดังกล่าวมีเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าทอลายโบราณ เป็นลวดลายที่ได้มาจากธรรมชาติและได้จากสัตว์ที่มนุษย์นับถือมาตั้งแต่โบราณ มีลักษณะเด่นของลวดลายผ้าทอ สีของลวดลายผ้าทอได้คำนึงถึงการออกแบบที่ลงตัวกับลวดลายโบราณ และประโยชน์ใช้สอยให้เหมาะกับการใช้งานมากที่สุด และต้องการอนุรักษ์ลวดลายโบราณเหล่านี้เอาไว้ และนำลวดลายผ้าทอลายโบราณมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวผลิตภัณฑ์

ลวดลายผ้าทอลายโบราณชุดบนโต๊ะอาหาร (แบบที่ 1)

ภาพที่ 1 ลวดลายผ้าทอชุดบนโต๊ะอาหาร (แบบที่ 1)

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอต้นแบบจริง (แบบที่ 1)

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์ผ้าทอต้นแบบจริง (แบบที่ 1)

ภาพที่ 3 ชุดบนโต๊ะอาหารต้นแบบที่ทอเสร็จแล้ว (แบบที่ 1)

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอต้นแบบชุดบนโต๊ะอาหาร (แบบที่ 1) ดังนี้

1. ภาพ A ผ้าปูโต๊ะอาหาร ใช้สีและลวดลายซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากร ลักษณะของผ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 1.80 x 100 ซม. มีลวดลายตรงกลาง และโดยรอบผืนผ้า

ลวดลายที่ใช้คือ ลายสร้อยสา ลายช้างกระแต ลายพญานาคล้อมเพชรเล็ก และลายพญานาคล้อมเพชร สีผ้าทอเป็นสีกลุ่มโทนน้ำตาล

2. ภาพ B ผ้ารองจาน ใช้สีและลวดลายซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากร ลักษณะของผ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 30 x 45 ซม. มีลวดลายโดยรอบลวดลายที่ใช้คือ ลายสร้อยสา ลายช้างกระแต ลายพญานาคล้อมเพชรเล็ก สีผ้าทอเป็นสีกลุ่มโทนน้ำตาล

3. ภาพ C ผ้าเช็ดปาก ใช้สีและลวดลายซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากร ลักษณะของผ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 30 x 45 ซม. มีลวดลายโดยรอบคุณสมบัติผ้าเช็ดปากเป็นผ้า ซับน้ำได้ดี ไม่ลื่น เพื่อให้สามารถพับเป็นรูปต่าง ๆ วางบนโต๊ะอาหารเป็นการประดับโต๊ะ ลวดลายที่ใช้คือ ลายสร้อยสา ลายช้างกระแต ลายพญานาคล้อมเพชรเล็ก สีผ้าทอเป็นสีกลุ่มโทนน้ำตาล

4. ภาพ D ผ้ารองแก้ว ใช้สีและลวดลายซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากร ลักษณะของผ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 11 x 11 ซม. มีลวดลายโดยรอบลวดลายที่ใช้คือ ลายสร้อยสา ลายช้างกระแต ลายพญานาคล้อมเพชรเล็ก สีผ้าทอเป็นสีกลุ่มโทนน้ำตาล

สรุปผลการวิจัยและ อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาศิลปหัตถกรรมผ้าทอลายโบราณบ้านผาตั้ง เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้า จังหวัดอุทัยธานี ประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร ทางผู้วิจัยได้ศึกษาตั้งแต่กระบวนการเริ่มแรกจนถึงที่สุดการวิจัย ได้รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดบนโต๊ะอาหาร ใช้ตกแต่งที่พิกอาศัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ และเพื่อให้เป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์ ทางคณะผู้วิจัยได้สร้างต้นแบบมาเพื่อเข้าสู่กระบวนการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่สนใจสินค้า และผู้ผลิต เพื่อให้ได้ผลการยอมรับที่เชื่อถือได้ และประโยชน์จะได้กับจังหวัดอุทัยธานีโดยตรง

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ดำเนินการศึกษาข้อมูล 2 ระยะ คือ

1. ศึกษาความต้องการในการออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ชุดบนโต๊ะอาหาร อันประกอบด้วย ผ้าปูโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้าเช็ดปาก และผ้ารองแก้ว กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยผู้ผลิต 14 คน และผู้สนใจสินค้า 100 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปกำหนดแนวความคิดในการออกแบบ ดังนี้

ชุดบนโต๊ะอาหารควรเป็นโทนสีน้ำตาล ผ้าปูโต๊ะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีลวดลายตรงกลาง และโดยรอบผืนผ้า ผ้ารองจานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีลวดลายตรงกลางและโดยรอบ ผ้าเช็ดปากเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีลวดลายโดยรอบ ผ้ารองแก้วรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีลวดลายโดยรอบ

2. ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลงานออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบชุดบนโต๊ะอาหาร 2 แบบ นำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วย ผู้ผลิต 14 คน ผู้เชี่ยวชาญ 6 คน และผู้สนใจสินค้า 100 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบที่ได้รับความนิยม คือ แบบที่ 1 โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

ปัญหาที่ผู้ที่สนใจสินค้าเป็นห่วง คือ เรื่องการทำความสะอาดและอายุการใช้งานของชุดบนโต๊ะอาหาร เนื่องจากผ้าเป็นวัสดุที่มีผู้ที่รู้จักในวงแคบ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแล้วฝ่ายสามารถนำมาซักหรือใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดได้ ใช้สีธรรมชาติ

ปัญหาของผู้ผลิต คือการทดลองทำผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ในบางขั้นตอนต้องมีการลองผิดลองถูก ส่งผลให้การทำงานจะช้ากว่าปกติ งานบางส่วนขาดความเรียบร้อย แต่ถ้ามีประสบการณ์แล้วจะทำให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น ระยะเวลาการทำงานเร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ทางผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ทางกลุ่มทอผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั้ง ควรมีการจัดให้สมาชิกในกลุ่มเพิ่มทักษะในการผลิตงานทอผ้า เช่น ควบพาไปดูงาน มีการนำวิทยากรไปอบรมในเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอ เพราะจะได้งานที่ผลิตออกมาแล้ววางขายสู่ตลาดได้ ในสายการผลิตยังผลิตไม่ทันกับความต้องการของผู้บริโภค งานที่ผลิตไม่ทันเนื่องจากคนที่ผลิตผ้าทอของกลุ่มมีอายุมากจึงเกิดความล่าช้าในการทอผ้า

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กองอุตสาหกรรมในครอบครัว . 2528 . ลานและผลิตภัณฑ์จากใบลาน . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ครีเอทีฟ พรินท์
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2542). หมู่บ้านอุตสาหกรรมดีเด่น.โครงการพัฒนาผ้าพื้นเมืองในทุกจังหวัดของประเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10 ตุลาคม (2543).
- ชีวิตงาน **Worklife**. (2545). ปีที่ 2 ฉบับที่ 140 วันที่ 14 – 20 มกราคม.
- ประเสริฐ ศิลรัตน์. (2531). การออกแบบของที่ระลึก. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- มารุต อัมรานนท์. (2533). ศิลปะพื้นบ้าน. ชลบุรี : ภาควิชาศิลปะ และวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- มารุต อัมรานนท์. (2543). “ แนวทางในการศึกษาศิลปะพื้นบ้าน ”. วารสารสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 1 (2) มกราคม – มิถุนายน.
- มารุต อัมรานนท์. (2544). “ การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะพื้นบ้าน ”. วารสารสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 2 (2) มกราคม – มิถุนายน.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2532). ศิลปหัตถกรรมไทย : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ปีศิลปหัตถกรรมไทย พ.ศ. 2531 – 2533.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2535). ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2526). การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุทัยธานี. (2544). เอกสารเผยแพร่ตามโครงการพัฒนาตลาดเพื่อสนับสนุนการกระจายการผลิตในระดับจังหวัด ปี 2544 อุทัยธานี : องค์กรวิสาหกิจ.